

maaseudun kasvatteja. He sopeutuivat parhaiten mitä erilaisimpiin olosuhteisiin maastossa ja osasivat toimia itsenäisesti vaativissa maasto-olosuhteissa.

Keskikoulun päästötodistus oli suositus, mutta myös ilman sitä rekrytoitiin retkikuntien palvelukseen nuoria miehiä topografiharjoittelijoiksi. Yleensä he olivat työskennelleet retkikunnissa jonon ajossa jo useamman kesän. Valintaperusteet osoittautuivat onnistuneiksi. Syntyi paljon yhteiskunnalle edullisesti tuotettua, sitä toivottua hyvää karttaa.

Ehkä siitä ja samalla myös hänen suhtautumisestaan ammattiyhdistystoimintaan kertoo seuraava tapaus. 1970-luvun alussa oli syntynyt johdon kanssa kiistaa topografien moottoriajoneuvojen korvauksista päivittäisillä työmatkoilla maastossa. Sopuun ei päästy. Asia kärjistyi painostukseen "autolakosta". Yhdistyksen neuvottelijoiden viedessä autonsa käytöstä kieltäytyneiden topografien lähes täydellistä nimelistaa mmh:n ylimmälle johdolle tiedoksi osui Kajamaa tulemaan Kirkkokatu 3:n portaikossa vastaan. "Mihinkä te olette menossa", kysyi Kajamaa. Kuullessaan asian hän pyysi listan luettavakseen ja tokaisi: "Mitä te tätä sinne viette, minähän tämän ratkaisen." Oikeudenmukainen ratkaisu tyydytti topografeja. Maastoon lähdettiin aika-aulussa. Tosin kerran *Mmh:n topografiry:n* puheenjohtajan esitellessä asioita, tokaisi Kajamaa, että "mikä se sellainen yhdistys on".

Suomen peruskartoitusta aloitettaessa v. 1947 yli-insinööri Mauno Kajamaan johdolla ja piskuisen topografiryhmän voimin edessä oli mittava urakka. Topografien määrä lisääntyi ollen 1960-luvulla suurimmillaan maastossa runsaat sata. Ensivaiheen maastotyön valmistuttua 1975 työ jatkui karttojen ajantasaistamisena. 1970-luvun alussa mukaan tuli myös Suomen maaperäkartoitus yhteistoinnassa GTK:n ja Mttk:n kanssa. Myös maaperäkartoituksen ideoijana oli Mauno Kajamaa. Valitettavasti maaperäkartoituksen yhteistyö jouduttiin 1990-luvulla lopettamaan kesken huolimatta 80 topografin koulutuksesta ja ammattitaidosta sekä erinomaisesta tuloksesta. Tarkka karttatieto koko Suomen maaperästä jäi paikkaamattomaksi risaksi. Kysymyksessä kuului olleen puoluepoliittinen päätös.

Missä määrin Kajamaan ansiona oli stereokojekartoituksen aloittaminen ja kehittäminen, ei ole tiedossani. Mutta selvää on, että hän oli merkittävästi sitä ainakin tukenut. Kehittäminen saattoi olla nuoremman johdon asiana.

Kajamaan suunnitelmaksi on luettava

myös kartastotehtävien onnistunut hajautus maakuntiin. Tosin hän ehti seurata vain hajautuksen alkua jo eläkeläisenä.

Ehkä Kajamaan asenteesta topografien yhteistoimintaan kertoo myös eräs tapaus. Katsellessaan tarkastuskäynnillään joskus 1950-luvulla aluetta kartoittaneen topografin kanssa ympäröivää lakeutta Jalasjärven Kiuaskalliolta oli Kajamaa kehottanut, että "muistakaa topografit itse pitää lippunne korkealla näkyvissä, sitä ei teidän edestä kukaan muu tee". Kehotusta on noudatettu.

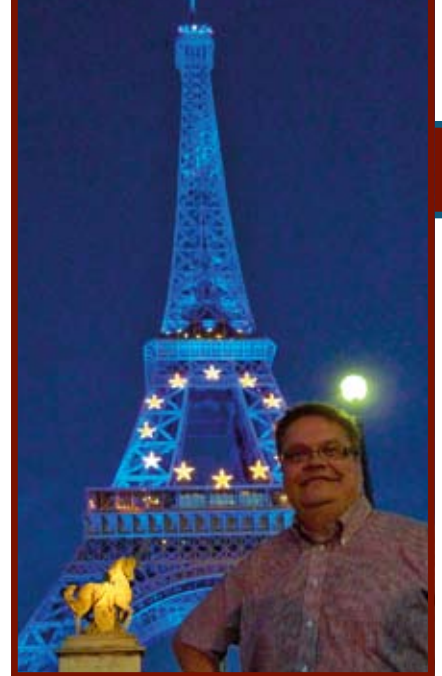
Tarkasteltaessa maamme maanmittaus- ja kartastohistoriaa voidaan sieltä nostaa esille henkilöitä, joiden panos alan kehittämiseen ja tuloksiin on ollut erityisen merkittävä.

Suomen isojaon "isän", Ruotsin maanmittauskonttorin tarkastajan **Jakob Faggotin** oivalluksena pidetään, että pitää tuntea maa voidakseen sitä kehittää. Suomi oli silloin Ruotsin maakunta. Hänen rinnalleen voidaan perustellusti nostaa itsenäisen Suomen kartastokehittäjistä ilmakuvauksen kehittäjä tykistöntarkastaja kenraali **V. P. Nenonen** ja tri, yli-insinööri Mauno Kajamaa. Kansainvälisestäkin arvostettu Suomen peruskartta 1: 20 000 riittää perusteluksi.

Yhteiskunnallisena palveluna peruskartta on merkittävältä osaltaan tukenut sotien jälkeisen Suomen jälleenrakentamista, raskaiden sotakorvausten maksamista sekä hyvinvointiyhteiskuntamme rakentamista.

Kirjoittaja Pentti Kallio (s. 1937) työskenteli maanmittaushallituksessa topografina ja maanmittauslaitoksessa kartoittajana perus- ja maaperäkartoitustehtävissä 1960–1992 sekä apulaisena topografisissa retkikunnissa 1956 ja 1958–1959. Topografien ammattiyhdistyksen Maanmittaushallituksen topografit ry:n puheenjohtajana hän toimi 1974–1984.

TÄTÄ KIRJOITTAESSA Pariisissa on ollut yllättävän kylmää kuten kaikkialla Euroopassa. Lunta on tullut ensimmäistä kertaa vuosiin. Tosin Pariisissa se sulaa yleensä saman tien. Marne-la-Valléessa eli työpaikallani lumi pysyy nurmikoilla vähän kauemmin, koska se on kaupungin ulkopuolella. Kun lehti on ilmestynyt, odotan, että Pariisiin kevät on parhaimmillaan. Kukkakaupat ovat myyneet sipulikukkia ja orvokkeja jo tammikuun alusta. Vuosi on vierähtänyt yllättävän nopeasti. Aloitin EuroGeographicsissa helmikuun alussa viime vuonna ja parin kuukauden hotellielämän jälkeen muutin omaan asuntoon huhtikuun alussa.

EuroGeographics avasi sivutoimipisteen Brysselissä helmikuun alussa. Toimistomme on pieni sisältäen yhden työhuoneen kahdella työpisteellä, neuvottelupöydän ja keittiön. Toimisto sijaitsee "Maanmittareiden talossa" (*Maison du Géomètre*, Rue du Nord 76, B-1000 Brussels), jossa sijaitsee Euroopan maanmittareiden yhdistys CLGE (*The Council of European Geodetic Surveyors*). MIL ja MAKLI kuuluvat myös CLGE:hen. Talossa sijaitsee myös *Geometer Europas*-niminen järjestö, joka edustaa freelancemaanmittareita Itävallasta, Ranskasta, Saksasta, Sveitsistä, Belgiasta ja Tanskasta. Talon omisti aikanaan Belgian maanmittarijärjestön puheenjohtaja, joka testamenttasi talon kuoltuaan järjestölle. Talossa tehdään parhaillaan remonttia ja pohjakerrokseen on tulossa n. 150 henkeä vetävä luentosal. Ensimmäisessä kerroksessa työskentelee maanmittarijärjestöjen sihteeri ja siellä on myös neuvotteluhuone. EuroGeographics sijaitsee toisessa

Pariisi versus Bryssel ja muitakin vertailuja

kerroksessa. Tilojemme yhteydessä on myös neuvotteluhuone. Kolmanteen kerrokseen on valmistumassa myös toimistotila. EuroGeographics:n tilat ovat myös jäsenten käytössä, joten jos Brysselissä on tarvetta pitää kokous, on se mahdollista. Uskoisin myös MIL:n ja MAKLin pystyvän pitämään kokouksia CLGE:n tiloissa tarvittaessa. Toimistomme ei ole pysyvästi miehitetty eli käytämme sitä Brysselin matkojen yhteydessä. Tavoitteena on, että yksi tai kaksi päätoimiston väestä työskentelee siellä säännöllisesti. Toimiston sijainti on ihanteellinen eli sieltä pystyy kävelemään keskustassa Komissioon ja Euroopan Parlamenttiin. Lähin metroasema on (Madou) on nurkalla, joten metrolla pääsee joka paikkaan.

Brysselissä pitää tietysti myös syödä ja täytyy myötää, että ruokamaaottelu välillä Ranska–Belgia kallistuu tällä hetkellä Belgiaan. Makuasioista ei pidä kiistellä, mutta jos Pariisissa tilaa medium-pihvin (*à point*) on se aina todella punaista ellei raakaa. Ruokalistoja tutkiessa muistuu aina mieleen, että olisi pitänyt muistaa ottaa ranskan sanakirja mukaan. Viimeisin ihmetyksen aihe oli listalla oleva *coucou*, jonka arvelimme tarkoittavan kirjaimellisesti kukkuu eli käkeä. Sanakirjan mukaan näin myös on (jälkihuomatus). Kyseessä on kuitenkin tyypillinen belgialainen ruoka, johon käytetään broilerin rintafilettä. Belgiassa kannattaa myös muistaa, että poskisuudelmia tehdään kolme, kun taas Ranskassa kaksi.

Brysselin ja Pariisin välillä sijaitsee Lille, jossa vierailin tammikuussa. Syyinä oli pohjoismaiden taiteiden näyttely *Echappées nordiques*, joka esitteli Rans-

kassa sijaitsevien pohjoismaiden taiteijoiden vuosina 1870–1914 tekemiä tauluja. Suomesta esillä oli mm. **Ville Vallgrenin** veistoksia ja **Edefeltin** Pasteur -instituutille tekemiä muotokuvia. Mielenkiintoinen oli myös suomalaisten nuorten valkokuva-taiteilijoiden näyttely samaan aikaan.

Lillessä ollessani päätin myös ostaa Rankassa suuren suosion saaneen elokuvan *Bienvenue chez les Ch'tis*. Se on rikonut Ranskan katsojaennätykset vuonna 2008. Juoni on elokuvassa yksinkertainen eli se kertoo postitoimiston päälliköstä, joka joutuu muuttamaan Ranskan eteläosasta pohjoiseen Lillen seudulle. Hauskuus perustuu omituiseen murteeseen, jota alueella puhutaan. Voisin kutsua sitä paikalliseksi Rauman kieleksi. Paikallisella murteella *Ch'tis* tarkoittaa ”oletko se sinä”, kun se ranskaksi pitäisi olla *C'est toi?* Alueen ihmisten kutsuminen *Ch'tis*:eiksi perustuu ensimmäisen maailman sodan juoksuhaudoissa käytyihin tunnistamiskysymyksiin, joilla paikalliset tiesivät nurkan takana olevan oman miehen. Kysymykseen ”*Ch'tis?*” piti vastata ”*Ch'mis*” se olen minä (ranskaksi *C'est moi*). Suomessa elokuvaa ei ole vielä saatavana tätä kirjoittaessa, mutta suosittelen, jos haluaa tutustua Ranskan kulttuuriin ja paikallisiin ennakkoluuloihin.

Lillessä järjestetään maaliskuun ja heinäkuun välillä Europe XXL -tapahtuma, joka esittelee lähinnä uutta Eurooppaa Berliinin muurin murtumisen jälkeen. Esittelyssä ovat Baltian maat, Puola, Venäjä, Unkari, Balkanian maat ja Turkki. Lille on muutenkin mukava ”pieni” 200 000 asukkaan kaupunki. Pariisista pääsee TGV:llä tunnissa ja Brysselistä

33 minuutissa, joten kannattaa harkita päivämatkana.

Brysselissä osallistuin helmikuussa EuroGeoNames-projektin loppuseminaariin. Osoitteessa www.eurogeonames.com on maaliskuussa avattu ensimmäinen virallisiin paikannimiin perustuva palvelu, josta voi hakea esim. kaupunkien sijainteja eri eurooppalaisilla kielillä. Tavoitteena on saavuttaa koko EU27-kattavuus vuoteen 2012 mennessä.

Lopuksi uutinen liittyen Suomeen ja Kartografiseen Seuraan. SKS isännöi kansainvälistä kartografian historian konferenssia vuonna 2013. Järjestelyissä ovat mukana Maanmittauslaitos, Helsingin Yliopisto, Kansalliskirjasto, Arkistolaitos, Teknillinen korkeakoulu, John Nurminen säätiö ja Chartarum Amici. Hyvä Suomi!

Pariisiin kevättä odottaen...

Antti Jakobsson